

Güvenli Gıdaya Erişim İçin İş Birliği Yapıyoruz

15 Mart Dünya Tüketiciler Günü ve 15-21 Mart Tüketiciyi Koruma Haftası kapsamında Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER) Genel Başkanı Aziz Koçal ile görüştük.

1. Tükoder gıda alanında tüketici hakları açısından hangi çalışmaları yapıyor?

Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER) 32.Yılına girdi, 32 yıllık mücadelede tüketici hak ihlallerine karşı, mevcut yasal düzenlemelerde olması gereken ya da var olan tüketici hakları ile ilgili bilinçlendirme, bilgilendirme örgütlülüğü sağlama yönünde çalışmalar sürdürmektedir.

Ayrıca, Türkiye'nin de imzaladığı Birleşmiş Milletler Tüketici Hakları Evrensel Beyannamesi ülkede karşılığını bulması için mücadele veriyor. Bu haklardan biri olan Temel İhtiyaçların Karşılanması ve Sağlık ve Güvenliğin Korunması Hakları içinde yer alan yeterli ve sağlıklı beslenme hakkı çerçevesinde tüketicinin sağlıklı, ekonomik, besin değeri yüksek gıdaya ulaşmasını sağlamak için yürütülen çalışmalara katılım sağladığımız gibi, bunu sağlamanın yöntemi ile ilgili de tüketicileri bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yürütüyoruz.

Bu çalışmalarımızda, özellikle Gıda Mühendisleri Odası Şubeleri ve Ziraat Mühendisleri Odası ile iş birliği içerisinde çalışıyoruz. Çoğu zaman ortak etkinlik ve çalışmalar yapıyoruz. Özellikle İstanbul özelinde bu iş birliğini yürütüyoruz.

Sağlıklı gıdaya ulaşımın bir başka ayağı olan üretici örgütleri ile iş birliği çalışmalarımız sür-

mektedir. Yine üretici ve tüketicinin aracısız buluşması ve sağlıklı gıdanın üreticiden tüketiciye aracısız ulaşması için kooperatifçiliği önemsiyoruz.

Özellikle Paket Gıdalarda etiket okuryazarlığının geliştirilmesi için de tüketici eğitimleri veriyoruz.

Merdiven altı, taklit ve tağşiş ürünlere karşı mücadelemiz devam ediyor, bu konuda kamuoyu oluşturmak için çeşitli çalışmalar yapıyoruz.

Gıda egemenliği, gıda güvenliği ve pestisit mücadele alanında yine ilgili üretici örgütleri, meslek odaları, kooperatifler ile çeşitli toplantılar yaparak tüketicilerin bilinçlenmesini sağlayarak, aynı zamanda da konular ile ilgili kamuoyu oluşturmaya çalışıyoruz.

Tüketicinin gıda alışverişlerinde dikkat etmeleri gereken yöntemler, besin değerini yitirmeden gıdanın saklanması ve kullanılması için çeşitli bilgilendirme toplantıları ve çalışmalar yürütüyoruz.

2- Tüketicilerin hakları konusunda bilinci ne düzeyde?

Tüketiciler bir sorun yaşayana kadar hakları konusunda bilgi edinmeye çok fazla ihtiyaç duymuyor.

Geçmiş yıllara baktığımızda son yıllarda tüketici hakları ile ilgili bilinç seviyesi gözle görülür şekilde artıyor. Bunun artmasında tüketici örgütlerinin ve Tüketici Hakem Heyetlerinin önemi çok büyüktür.

Bilinçli tüketici örgütlü tüketicidir. Bu söylemden hareketle biz TüköDer olarak tüketicileri bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarımızı ön planda tutarak eğitim çalışmalarımızı şubelerimiz aracılığı ile ulaşabildiğimiz en geniş tabana yaymaya çalışıyoruz.

3 - Gıda ile ilgili tüketici şikayetleri, talepleri nedir?

Açık söylemek gerekirse son birkaç aydır, gıdalardaki fiyat artışları şikayetleri tüm şikayetlerin önüne geçmiş durumda. Tüketicinin yapılan zamlar nedeniyle alım gücü düşmüş, dolayısı ile zamlar en büyük şikayet kalemini oluşturmaktadır.

Marketlerde son tüketim tarihi veya tavsiye edilen tüketim tarihi geçen ürünlerin satıldığı, ya da özellikle son tüketim tarihinin geçmesine bir gün kala ürünlerin raflarda öne çıkarılması, alınan ürünlerde erken bozulmalar, abur cubur dediğimiz bazı ürünlerde paket içerisinde kurtlanmalar olduğu ancak paketin tamamı şeffaf olmadığından görünmediği, özellikle zamlar nedeniyle piyasada ve marketlerde merdiven altı ürünler ile taklit ve tağşiş ürünlerin arttığı yönünde şikayetler gelmektedir.

Paket gıdalarda paket üzerinde yazan gramajın eksik olduğu yönünde de şikayetler artmaktadır.

Bu şikayetlerin giderilmesi en önemli taleptir. Zamların geri alınması, paketlemelerin üzerinde yazılı birimle eş değer olması, tüketim tarihi geçen ürünlerin satılmaması, en önemli talep de sağlıklı besin değeri yüksek ekonomik gıdaya ulaşabilmektir.

Tüketici doymak ve beslenmek istiyor, halbuki şu anki durum, doyuyor ama beslenemiyor.

4 - Diğer mal ve hizmetlere göre gıda alanında başvuru oranı nedir?

Tüketici şikayetleri genellemesine baktığımızda gıda alt sıralarda yer alıyor. Ancak son aylarda zamlar nedeniyle şikayetler tüm şikayetlerin önüne geçmiş durumdadır. Gıdada tüketici hakları, etiket okuryazarlığı konusunda tüketici bilinci diğer hakların bilinci ile ölçüldüğünde daha geri planda yer alıyor.

*Mesleğimiz ve
Meslektaşlarımız
için **GıdaMO***

5 - Haklar yasal açıdan gıda mevzuatında yeterli bir şekilde korunuyor mu?

Gıda mevzuatında tüketici hakları yetersiz, net değil. Örneğin kapalı bir pakette yoğurt alıyorsunuz ve açıyorsunuz yerken içinde civata çıkıyor, (bu yaşanmış bir olay) tespit için notere gidiyor, yoğurt açılmış böyle bir tespit tutanağı tutamayız diyorlar, Tarım İl Müdürlüğü'ne gidiyor paket açılmış işlem yapamayız diyorlar. Sormak gerekir, paketi kapalı yoğurdun içindeki civata yoğurt açılmadan nasıl anlaşılır.

Yine başka bir yaşanmış örnek, tüketici çocuğuna balık kraker alıyor, bilindiği üzere paketin büyük bir bölümü boyalı yani içindekileri görmek mümkün değil, paket açılıyor tabağa döküldüğünde kurtlandığı görülüyor. Şikayet konusunda aynı yoğurt olayında ki olumsuz cevaplar ile karşılaşıyor.

Tüketicinin sağlığını tehdit eden diğer bir konu ise taklit ve tağşiş ürünler, bunlar için sadece

para cezasının yeterli olmadığını defalarca söylüyoruz. Belki ilk tespitinde para cezası verilebilir ama tekrar edildiğinde ticaretten men ve hürriyeti kısıtlayıcı cezalara kadar giden bir süreci düzenleyen mevzuata ihtiyaç var.

6 - Ne gibi çalışmalar yapılmalı (mevzuat ve farkındalık yönünden)?

Özellikle gıda üretimi ile tüketicinin sağlığını tehdit eden gıda üreticileri ile ilgili ciddi yaptırımlar içerecek yasal düzenlemelere ihtiyaç var.

Gıda üreticileri de tüketici sağlığı konusunda bilinçlendirilmeli, bu kurumlarda çalışan Gıda Mühendisleri meslek etik değerlerine göre bağımsız hareket etmeli.

Ticaret odaları, esnaf ve sanatkarlar odası gibi ticaret meslek odaları kendi üyelerine yönelik eğitimi yoğunlaştırmalı, kendi etik değerlerini oluşturmalı ve denetimi sıkılaştırmalıdır. Ve kendi üyelerine etik değerlere uyulmadığında yaptırım uygulamalıdır.

Kamu denetimi sıklaştırılmalı, merkezi ve yerel denetim ağı genişletilmeli, yerel yönetimlerde konu ile ilgili uzman denetçiler (zabıtarlar gibi) yetiştirilerek, merkezi denetmenler ile yereldeki denetçiler iş birliği ile denetimleri yapmalılar. Denetimlerin sıklığının kısmen de olsa caydırıcılığı bizim ülkemizde ne yazık ki genel kabul görmüştür.

Gıdada tüketici hakları, Gıda okuryazarlığı, sağlıklı ve besin değeri yüksek gıdaya ulaşım ve üretimi konusunda meslek örgütleri, tüketici örgütleri, üretici örgütleri, çiftçi örgütleri belli aralıklar ile bir araya gelerek tüketici sağlığı ve memnuniyetini güçlendirecek çalışmalar ile ilgili işbirliği yapmalı.

Gıda üretim alanlarında yeteri kadar gıda mühendisleri istihdam edilmeli ve bu meslek mensupları mutlaka bir fiil üretimin başında olmalı.

Tarlalarda daha fazla Ziraat Mühendisleri istihdam edilmeli ve bu meslek mensuplarının çalışma yerleri tarlalar olmalı.

15 Mart Dünya Tüketiciler Günü, 15-21 Mart Tüketiciyi Koruma haftası hakkındaki görüşlerinizi nelerdir.

15 Mart Dünya Tüketiciler Günü, dünyada 15/ 21Mart Türkiye’de Tüketiciyi Koruma Haftası Tüketici hakları ve hak ihlalleri ile ilgili farkındalık yaratmak, özellikle önemli güncel hak ihlali ile ilgili konular hakkında kamuoyu yaratmak, çözüm önerileri geliştirerek lobi çalışmalarını güçlendirmek için tüketicilerin bilinç seviyesinin yükseltilmesi ve örgütlülüğünün sağlanması için yapılan çalışmalarda farkındalık oluşturmak için ülkelere ve ülkemizin ilan ettiği tarihtir.

Bu tarihlerde tüketici hakları ve hak ihlalleri ile ilgili meslek örgütleri ve tüketici örgütlerinin ortak çalışmalar yapmasını önemsiyoruz.

Biz Tükoder olarak bu tarihlerde bilinçli tüketici eğitimleri, tüketici hakları ile ilgili çeşitli toplantılar düzenliyoruz. Bu toplantılarda meslek örgütlerimiz ile de iş birliği yapıyoruz. 2022 Mart ayında da özellikle tüketicinin besin değeri yüksek sağlıklı ekonomik gıdaya ulaşması, pestisit ile mücadele konularında gıda mühendisleri ve ziraat mühendisleri İstanbul şubeleri ile şubelerimiz olan diğer illerde ise orada bulunan şubeler ile ortak çalışmalar yapmayı planlıyoruz.

*Mesleğimiz ve
Meslektaşlarımız
için **GıdaMO***